
NYNÍ JE NUTNO, ABYCHOM NECHALI ČAS PLYNOUT, NEBOŤ TO, co následovalo v Annikkině životě, nepatří už do této historie. V románech i v povídkách často kvitují dlouhá i těžká období jen několika slovy: tak plynulo jaro a léto, přišel podzim a zima. A filmovými prostředky se ta jara zobrazují záplavou skvělých květů.

V Annikkině životě bylo vpravdě méně skvělosti, ale její dny letěly jako na křídlech. A co potom noci: dítě bylo churavé, i bděla při něm. Tmavooká velká holčička, černé co-

pánky jako noc po obou stranách hlavy, a na dvoře vzala hned velení do svých rukou a začala komandovat svoje kamarády jako muž.

To, co už bylo napsáno o zchátrání modrého domu, to byla ovšem pravda. Došlo až ke konečnému úpadku. A dům se stal vlastnictvím banky. Nic z toho domu a z těch lidí už není. Annikki Turunen udělala všechny možné i nemožné chyby. Neboť oč se pokoušela? Co chtěla? Ona — stejně můžeme hovořit v plurále — co chtěli oni? neboť patřili přece všichni dohromady. Zvolit si zmírající tradici, zaměstnat vlastně staré lidi, vytvářet podle tradičního pojetí krásy nemoderní šperky. Zhotovovat je ručně, draze, místo aby pracoval stroj na nějakých levných drobných suvenýrech pro turisty. Umístit umělecké řemeslo do vývojové oblasti Laponska. Uvést v činnost drobné podnikání v zemi, která má různorodý hospodářský systém. Avšak, jak ujišťovali znalci, chyba nebyla ani v jednom z těch jednotlivých bodů, nýbrž chyba byla v tom, že ona či oni (nebo i nakonec sama spisovatelka) se pokusili spojit je dohromady. A vmíchat do toho ještě i starosti, radosti, lásky, i smrt jedinců; a to je ta nej-nej-nejposlednější chyba. Ať jsou lidé a konkrétní rozhodování každý zvlášť, jakkoli to vše vždy a ve všech rovinách vzniká k dobru jednotlivce. A jestli pak někdo jde a splete celý systém, strká zamilován své ruce do hrnčářského kruhu nebo zbabrá v úzkosti účetnictví a udělá chybu, kterou nemůže napravit, tak je nejlepším, když mlčí, aby svět zůstal v pořádku.

„Tedy i já mám mlčet?“ zeptala se Annikki. — „Ale cožpak nejsem já celý svět?“

Vždyť ji znáte, byla odjakživa taková velikášská.

I teď tam seděla na konci přístaviště a krmila divoké kachny, z jihu přišla na dovolenou, aby zase jednou spatřila svůj bývalý dům a kraj, protože prý na ně nemůže zapomenout. A dcera si hrála na břehu s nějakým toulavým psem.

Toveri to byl, věčně věrný, potomek mnohých ras — (a tím byla ostatně i holčička). Člověk zůstává v údivu — znaje už minulou historii —, kdo to tady, ve vývojové oblasti, udržuje Toveriho na živu?!

Annikki, ta pracovala ve velkém obchodním domě jako šéf oddělení, a nemohla by tudíž ze svého malého platu vydržovat psa, ani nečistokrevného potomka mnohých ras, jenž by navíc ještě štěkal a vyrušoval sousedy v tom velkém činžáku, kde bydlí v malém bytečku. A měla přece přátele ve městě, i bez psa Přítele.

Ze dvora vybledlého modrého domu bylo slyšet hlasy. Panty vrat zaskřípaly, vysoká tráva padala pod kroky lidí jdoucích za sebou jako po cestičce, schody zavržaly tak jako kdysi za dnů velkolepé slávy a víry v život, kdy slunce žhnulo jako rudé moře v okenních tabulkách a kdy vlaštovky si hrály na prknech okapů.

„Wunderschön, wunderbar,“ znělo po všech koutech dvora jako v bolestných dnech dobývání, porážky a obsazení, kdy všichni pobíhali sem a tam — a nikdo nevěděl, jak se má zachovat, když už bylo po všem.

A jako ve dnech rozkvětu přesnídávkové jídelny.

Jako tenkrát, když Hans přišel.

Jako tenkrát, když Hans odešel.

A teď zas.

Její srdce divoce bilo jako zvon na poplach. Co kdyby přece on...?

Ne.

„Mami, mami! — Tamhle jsou cizinci,“ volala holčička s černými copánky. — „Pojď, pospěš si, pojď se podívat!“ poroučela.

Annikki, z Turunenova rodu, povstala, až se prohnílá prkna přístaviště prohnula a postrašená kachna uletěla.

Dcerka šla už po břížku, v ruce mávala červenou paulou, kterou právě dostala na hraní od poslední ženy ve vsi.

Po břehu běžel potomek mnohých ras a štěkal.

„Měla bych opravdu vypravovat,“ polohlasem k sobě mluvila Annikki. — „Měla bych varovat.“ — Ale myslela svou dceru či někoho docela jiného?

A kdopak by ji v tom povyku, co zde nadělají Němci cizozemci, slyšel — natož aby pozorně naslouchal její baladě.

Tak se chodila dívat, když přicházeli.